

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 227/2016-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. apríla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej advokátom [REDAKČIA], [REDAKČIA], vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Er 1087/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. decembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Er 1087/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažnosť bola podaná na poštovú prepravu 23. decembra 2015.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou napadnutého exekučného konania v procesnom postavení povinnej, predmetom ktorého je

vymoženie pohľadávky [REDACTED] (ďalej len „oprávnená“) v sume 3 300 € na základe exekučného titulu, ktorým je právoplatné a vykonateľné uznesenie okresného súdu sp. zn. 18 C 192/2006 z 8. marca 2011.

3. Z obsahu sťažnosti vyplynul takýto priebeh napadnutého konania:

„... oprávnená podala dňa 24.10.2011 návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora [REDACTED]... Súd vydal dňa 7.11.2011 exekútorovi poverenie na vykonanie exekúcie.

Sťažovateľka dňa 5.1.2012, bez toho, že by mala vedomosť o začatí exekučného konania, hotovostným vkladom na bankový účet zaplatila oprávnenej všetko, čo jej ukladal právoplatný (a medzičasom už aj vykonateľný) súdny zmiar. Týmto dňom (5.1.2012) zanikol dlh sťažovateľky voči oprávnenej.

Exekútor dňa 23.1.2012 spísal a dňa 1.2.2012 doručil sťažovateľke sériu upovedomení o začatí exekúcie, hoci sťažovateľka už 28 dní pred doručením týchto úkonov mala zaplatený celý dlh...

Sťažovateľka dňa 7.2.2012 spísala návrh na zastavenie a doručila ho na súd dňa 8.2.2012. Priložila aj kópiu bankového dokladu o hotovostnom vklade sumy 3.300,- € na bankový účet oprávnenej.

... Sťažovateľka dňa 12.7.2012 doručila na súd opakovaný návrh na zastavenie exekúcie a urgovala nečinnosť súdu.

... Sťažovateľka dňa 19.5.2014 doručila na súd sťažnosť a namietla prieťahy v exekučnej veci... Predseda súdu vybavil sťažnosť pohovorom s vyšším súdnym úradníkom a písomne oznámil sťažovateľke, že vo veci sa už koná.

... Súd sa začal návrhu na zastavenie exekúcie venovať až pod tlakom sťažnosti, keď hneď na druhý deň (20.5.2014) vydal uznesenie, ktorým zamietol návrh sťažovateľky...

Sťažovateľka podala proti uzneseniu odvolanie, o ktorom Krajský súd v Nitre... rozhodol uznesením zo dňa 30.4.2015 č. k. 11CoE/87/2015-59 tak, že vyhovel odvolaniu, plne uznal odvolaciu argumentáciu sťažovateľky a zrušil uznesenie súdu, vrátiac vec na ďalšie konanie.

... Súd - viazaný právnym názorom odvolacieho súdu - vydal dňa 7.10.2015 uznesenie, ktorým exekúciu zastavil. V odôvodnení vyslovil, že rozhodne o trovách exekúcie,

ak ich exekútor uplatní. Dňa 9.11.2015 sťažovateľka podala na súd výzvu, v ktorej žiada, aby súd aj bez návrhu exekútora bezodkladne rozhodol o tom, kto a v akej výške platí trovy exekúcie, pretože táto povinnosť súdu nie je podmienená aktivitou exekútora, ale vyplýva súdu priamo z Exekučného poriadku.“

4. Sťažovateľka je toho názoru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priesťahom, a tým k porušeniu jej základného práva garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy, pričom v odôvodnení sťažnosti bližšie uviedla:

«Súd dlhodobo nechal bez povšimnutia, že právne dôvody na exekúciu zanikli už dňa 5.1.2012, keď zanikol hmotnoprávny dlh sťažovateľky voči [REDAKOVANÉ]. Už týmto dňom nastalo splnenie právnej podmienky na obligatórne zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku. Názoru sťažovateľky v tomto smere plne prisvedčil aj odvolací súd. Súd z neznámych dôvodov vytrvalo nechal plynúť exekučné konanie a ostal pasívny, hoci ho zaväzovala povinnosť ex offo zastaviť exekučné konanie (§ 58 ods. 1 Exekučného poriadku).

... Súd mal preukázateľnú vedomosť o zániku exekúovaného dlhu minimálne už od 7.2.2012. Napriek tomu sa odhodlal vydať meritórne rozhodnutie až 20.5.2014, čo predstavuje 834 dní nečinnosti.

... Súd teda po 834 dňoch nečinnosti vo vzťahu k návrhu sťažovateľky na zastavenie exekúcie síce vydal rozhodnutie, ale týmto iba poskytol právnu „ochranu“ ďalšiemu plynutiu nezákonnej exekúcie. Súd zamietol návrh na zastavenie exekúcie z dôvodov, ktoré boli očividne neprípustné a rozporné so zásadami Exekučného poriadku.

... Sťažovateľka zastáva názor, že v kontexte okolností exekučnej veci treba aj ďalšie časové obdobie (t. j. po vydaní uznesenia o zamietnutí zastavenia exekúcie) považovať za priesťahy v konaní. Rozhodnutie odvolacieho súdu ukázalo, že súd konal nezákonne...

Až pod tlakom záväzného právneho názoru odvolacieho súdu došlo zo strany súdu k rozhodnutiu o zastavení exekúcie (7.10.2015), ktoré bolo sťažovateľke doručené dňa 27.10.2015. Sťažovateľka je názoru, že až rozhodnutím súdu o zastavení exekúcie došlo k odstráneniu zbytočných priesťahov v nezákonne vedenej exekúcii.

Od 7.2.2012 (keď súd získal preukázateľnú vedomosť o zániku exekúovaného dlhu) do vydania rozhodnutia o zastavení exekúcie (7.10.2015) uplynulo celkovo 1339 dní, počas

ktorých je sťažovateľka vystavená úradnému tlaku a nevie sa dovolať pravdy. Súdna moc z nej urobila exekučnú dlžníčku a naďalej jej necháva blokováný majetok.»

5. Na základe uvedeného sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikáže okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov, prizná jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € a náhradu trov konania v sume 296,44 €.

6. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Er 1087/2011.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

10. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

11. Ako možno vyvodiť z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu, zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu označeného práva nečinnosťou tohto orgánu nemôže dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 116/02, IV. ÚS 637/2013). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri [REDACTED] proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

13. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je totiž to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

14. Zo samotnej sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v napadnutom konaní okresný súd rozhodol o návrhu sťažovateľky na zastavenie exekúcie uznesením sp. zn. 23 Er 1087/2011 zo 7. októbra 2015, ktorým exekúciu zastavil. Označené uznesenie okresného súdu bolo doručené sťažovateľke 27. októbra 2015 a 19. novembra 2015 nadobudlo právoplatnosť. Sťažnosť sťažovateľky namietajúca postup okresného súdu v napadnutom konaní bola ústavnému súdu doručená 29. decembra 2015, resp. podaná na poštovú prepravu 23. decembra 2015, teda po tom, ako okresný súd konajúci o návrhu sťažovateľky právoplatne rozhodol.

15. Z uvedeného je zrejmé, že okresný súd v čase podania ústavnej sťažnosti už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh napadnutého konania, prípadne priesťahy v ňom (IV. ÚS 214/03, II. ÚS 1/05), keďže v tom čase už bolo o návrhu sťažovateľky meritórne rozhodnuté, v dôsledku čoho bola odstránená jej právna neistota.

16. Sťažovateľka v súvislosti s postupom okresného súdu v napadnutom konaní namietala aj to, že okresný súd nerozhodol o trovách exekúcie. Keďže z príloh sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa obrátila na okresný súd s návrhom na rozhodnutie o trovách exekúcie 9. novembra 2015, postup okresného súdu, ktorý o tomto návrhu dosiaľ nerozhodol, možno hodnotiť nanajvýš ako ojedinelý priesťah, ktorý nedosahuje intenzitu zbytočných priesťahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. Z judikatúry ústavného súdu totiž vyplýva, že nie každý priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03). Pojem „zbytočné priesťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priesťahmi, ktoré by bolo možné

kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06).

17. Vzhľadom na skutkové okolnosti prípadu a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí návrhu (sťažnosti) na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Z tohto dôvodu ústavný súd sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Keďže sťažnosť bola odmietnutá a rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia a úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o týchto návrhoch sťažovateľky už nerozhodoval.

19. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby sťažovateľka v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v konaní o jej návrhu na rozhodnutie o trovách exekúcie dochádza k zbytočným prietahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. apríla 2016